

Plymouth, Pa. 12 Balandžio.

Isz viokių buvusių užmanymų mumis reikalingu, dabar naujai kilę isz kelinto jau karto du, kuriūdu mes, amerikiečiai, turime iszpildyti: 1. Pasistengti visame, kad perstatyti, lietuviszką raszlavą ant visavietinės parodos Paryžiuje, ateinančiame mete ir 2. Suszelpiti nukentėjusius mūsų brolius už lietuviszką isztremtus į Siberiją. Nėra abejonės, kad mes, viena ir antra nuveiksime, dirbdami tame vi si iszvieno. Abu užmanymai yra lygiai svarbus; pirmasis yra žingsnių, prie atgavimo spaudos, antrasis gi pridavimas energijos mūsų kankintiniams, kurie savo gyvenimą paszventė dėlei atgavimo spaudos ir mums jį suszelpus, parodysim svetui už ką jū valdžia kankina. „Lietuva“ sako, kad abu užmanymu nenuveiksime, kaip faktą padūda, kad visai mažai aukų tapo surinkta užsitarnavusiam rasztininkui. (I. Vienybės redakcija tapo isz viso aukų prisista \$69,45ct. Pridedant auką redakcijos \$10,00 viso pasidare \$79,45). Paszlapai užsitarnavusio rasztininko aukavo mažas skaitlius, laikraszečiai nepritarė o kiti net iszjūke, žmonės nepažino rasztininko, kurio darbų ir vardo negalima nieku būdu garsinti. Parodos reikalą ir kankintinių paszlapą galime atvirai agitūti, ir tiems reikalams visi pritaria be skirtumo ir prisizada szelpiti draugystės kaip ir pavienės ypatos. Kad įvykdinti szitūs abu veikalus, visų pareiga yra bė iszėmimo dirbti, aiszkinti žmonėms jų reikalingumą ir visur rinkti tam tikslui aukas. Buvo užmanymai, kad kelti pokilius, piknykus ir ekskursijas, kurių nauda būtų parodai ir kankintiniams. Tas būtų gerai, jeigu tam visi pritarė, bet gali atsitikti taip, kad tokie dalykai gali pasi-

baigti su pridėjimu dar, dėlei negero oro arba kitokios priežasties. Praktiszkiausiu būdu būtų, kiek kasztūja nukelia vimas ant tokio pokilio ir kiti iszleidimai, isz kurių naudą apturi kelių kompanijos ir aludarės tiktai, pusę tų kasztų arba kiek kasztūtu ir visos tos dienos kasztai, be tos iszkilmės atidūti tūs pinigus ant parodos reikalų, tokiu būdu daugiau pelnytumėm ir mažiau iszlidimų turėtumėm. 50 000 aukautojų tiktai po 5ct. sudėtu \$2,500; o jeigu aukautoju po 10ct. susidėtu \$5 000, ko pilnai pakaktų parodai ir kankintiniams tūmi tarpu. O visose didesnėse lietuvių kolonijose yra mūsų brolių nū 500 iki 10-15,000. Tai gi yra pareiga visų suprantančių tūs reikalus paraginti mūsų masas, o atliksime mūsų užmanymus be sunkybės ir stokos kasztų, del kurių nei vienas nepavargs aukaudamas 5 ct. arba 10ct. ant visūmeniszkų reikalų.

Su szitūmi numeriu pertraukiame pasakas „Mythus“ ir talpiname „Vilių Tell“, dramą 5 aktūse. Rašyba, czionais keicziame isz paprastos pagal „Varpo“ rašyba.

Aukos parodai

J. Samūlis Wilkes Barre, Pa. -25
J. Vieraitis Worcester, Mass. 25
Rankius nū susirinkimo
Blaivystės Dr. Plymouth, 3, 27.
Buvo 36,06
Labu \$39,83
J. J. Pauksztis

Aukos kankintiniams

J. Vieraitis Worcester, Mass. -25
Buvo 6—
Labu 6,25
Redakcija

Isz Lietuvos.

Vilnius. Nors jau raszyta buvo apie padavimą Vilniaus vyskupui nū lietuvių praszy-

czios, gal nebus proszalį da szią žinią suteikti. Pernai buvo padūtas vyskupui praszymas lietuviszkas, ale ant to konsistorijoje nūszaliai buvo atsakyta, jogei atsakymo nebus, nes nesuprantamoj kalboj paraszytas. Pradžioj szių metų lietuvių padavė vyskupui kitą praszymą, jau suprantamai paraszytą, nes maskoliszkai. Gavęs nū lietuvių tokį suprantamą praszymą vyskupas Zvierovicz susiglumijo ir pradėjo jūkingai teisintis neturįs lietuviams lietuvių kuningo, praszyvimo nenorėjo priimt, nes žada dūt atsakymą ant anojo lietuviszkojo. Lietuvių palukėję keles nedėles ir negavę atsakymo vėl nuleido vyskupui praszymą. Ant abiejų praszymų yra į 600 paraszy. Akyva, kad isz 300 pasirašzių ant vieno praszyvimo vos tikt 30 ir keli mokėjo savo ranka pasiraszyt, kiti gi raszyt nemokėjo.

U.
Vilkaviszkis (Suvalkų gub.)
Ant Vilkaviszko stacijos bene 18 dieną Vasario mėnesio isz lipo vienas vaikas. Jūzas Rimsza, Margių kaimo, Gizų parapijos, bilietą nusipirkty. Besitrusiant prie kasos buk netyczia iszkrito jam isz ancio „Ukininko“ numeris ar kokia ten knygutė. Tai patėmijęs parubežinių sargų (abieszečių) vakmistras tūjaus suėmė tą vaiką ir nugabeno pėkszečiai į Kybartus pas žandarus. Czionai iszkretė tą vyruką iki siului, net padų pakutras atardė ir rado apie 10 svarų „Ukininko“.

Kadan gi buvo gana szalta, tai sugautasis vaikas paprasze, nežinia per ką, tarnaitės Vilkaviszko mokintojo Vinco Paliunaiczio, kad ji kokiu nors būdu dūta žinią į tėvus, idant atsiųstų burką. Apie tai dazizinojo policija ir tūjaus ant rytojaus padare kratą pas tą mokintoją, ale nieko ypatingo nerado, tikt du paveikslu Muravjovo-Koriko paminklo.

Ant vieno tų paveiksliū atmuszta Murajovas stovintis ant didelės kruvos žmonių kaulų ir skeletų prie maskoliszko stulpo, ant kurio virszaus užmauta maskoliszka karuna su dviem nagaikom. Aplinkui matosi kelios kartuvės, degancios triobos, boksztai kalėjimų. Patsai Muravjovas stovi atsiraitojęs rankas su virvėmis rankose — matyt rengiasi tūjaus ką pakart. — Kitas paveikslėlis reiszkiū sznių prirakinatą prie kartuvių; szuva turi snukį ir epolėtus Muravjovo ir baisia užpūla ant nematomo daikto. Ant kartuvių maskoliszkas paraszas: „i sim ne pobiedisz!“ t. y. ir szitūm nepergalėsi; po kartuvėmis gi vėl maskoliszkai paraszyta: „Izvergu roda czelovieczeskaho Muravjovu — Vieszatelin blagodarnaja Litva, 12 nojabria 1898 goda“. t. y. Žmogijos iszgamni Muravjovui-Korikui dėkinga Lietuva, 12 lapkriczio 1898 m.

Rodosi, nekas-žin kokia kaltenybė prilaikyt tokius paveikslus. Ana pas daugumą apszviestėsiū maskoliū atrastum daug baisėsiū paveikslų, nes patį carą iszjūkenzių. Ale mūsų sznipukams gana buvo tų niekniekių, kad paimti tą mokintoją į kalėjimą.

Czionai turiu paminėti da jūkingą pasielgimą Vilkaviszko žemskiū naczelninko, kuris gavęs paliepimą suimt Paliukaitį tūjaus vidurnaktyje persirėdęs į sermėgą bėgo už 4 mylių pas brolių mokintojo jieszkoti to prasikaltėlio, ale nieko nepeszęs turėjo grįžti atgal, tikt pasostę isz Paliukaitis pasziurės pasivogė — mat žydėlio vežimėlyj labai biau ru sėdėt buvo. Gintautis.

Augsztoji. (Senap. pav.) Žinomas visiems isztvirkėlis, de nunciijantas, draugas Vonsiacio, Vincas Marma, buvesis mokintojas Sasnavos pradėdamosios mokyklos, o dabar Levkintanų (Miroslavo parap.),

jau ir vėl parodė savo pikta širdį, vogdamas nū Senapilės rejento Kocellos 400 r. Mat atsitikimas buvo toks: Judoszius Marma, neteisingai įgijęs didelius piningus, nes jau turi apie 15 tukstanczių r. skolina jūs žmonėms ir ima labai didelius palūkius. Tūs palūkius, žinia, nevisados gali greitai atimti, dėlto gi reikia pavaišczioti po sudus. Tas „velnio iszpera“ Marma paskolino vienam žmogeliui nū Sasnavos 500 r. ir palaukęs tris mėnesius užsispyrė, kad tas žmogelis apraszytu jam 200 murgų lauko. Žmogus neturėdamas isz ko atidūti skolą, buvo priverstas „judosziaus“ pikta norą iszpildyti; nuėjo jiedu į Senapilę pas rejentą ir apraszė žmogelis. Tūjaus po apraszės pamatė Marma ant stalelio pas rejentą bestovint 400 r.; sztai jis jūs grybszt, greitai įsidejo į savo „prakeiktą kiesznių“ ir pradėjo isz miesto tekinas bėgti; ale toj valandoj apsižiurėjo rejentas, kad piningai nū stalelio prapūlė, o czion buvo liudininkai, kurie matė vagį Marmą bevaigiant nū stalo piningus: ant tų pėdų iszsiuntė rejentas žemskius vytis vagį; žemskiai pasivijo Marmą jau net Augsztosios kaime už dviejų mylių nū Senapilės. Žemskiai atvarė Marmą su piningais atgalios į Senapilę. Vagis Marma turėjo gerai nulankavoti rejentą Kocellą, kad iszsisukti nū priederanczios bausmės. Musų skaitytojai jau labai gerai žino, kas do per pauksztis tas judoszius Marma. Pernai buvo apraszytas „U-ke“, kaip jis susineszė su Vonsiackiu, kaip užvedė ant Sasnavos nekaltų žmonelių žandarus, kaip pagabėnęs lietuviszkas knygas su maskolizskomis raidėmis, stengėsi Sasnavos žmonėms įteikti. Dėlei dapildymo žinių apie tą „judoszių — džiara“ turiu pasakyti, kokias jis mumis knygas isz Varsza-

vos pagabeno. Knygos jojo mumis parupintos yra szios:

- I. Istorija szventa seno ir naujo įstatymo 120 exempl.
- II. Rusiszka gromata dėl lietuvių 18 exempl.
- III. Poteriai ir maldos (mal daknygės) 270 exemplorių.
- IV. Katekizmai ilgesni 280 exemplorių.
- V. Katekizmai trumpesni 300 exemplorių.

Isz szios statistikos aiskiai pasirodo, kaip didei tas „judoszius—džiarabas“ yra parsidavęs maskolių valdžiai. Jis nieko nepripazista, nė tikejimo nė savo tautystės, vien tik savo piningūse ir gudo range mato dėl savęs laimę. Rodosi, už tokius piktus jojo darbus, už plėšimus nekaltų žmonių, vagystes ir denuncijancijas reikėtų jau seniai jam dūti dimissiją; bet jis akise maskolių yra „blagonađiežnas“ ir labai „geras“.

Tame pacziamė Sasnavos kaime, judosziui Marmai iszėjus, atsirado jau ir kitas judoszius jaunesnyis Marmos brolis Žmuida. Szis ir netoli lėkęs nū Marmos, nės kaip ir anas mėgsta denuncijūti maskoliams ir vogti nū žmonių. Jis pasistatė Sasnavoj, stubele, per naktis loszia į kortas ir veda isz kelio musų jaunūmėnė. Bernai per isztisus metus vargsta pas gaspadorius, atėjus kalėdoms, atsiima savo algą, nueina pas Žmuidą, pasėdi už stalo prie kortų vieną naktį ir visą algą suszlūja į Žmuidos delmoną; mergos tarnaitės vaigia nū gaspadinių kiauszinius, linus, vilnas, szerius ir kitus daiktus, nesza pas Žmuidą ir ten viskas galą gauna. Jau visiems tas isztvirkėlis įsipyko, dėlto visas Sasnavos kaimas ketina pareikalauti vaito, kad Žmuidą, kaipo blėdingą žmogų, isz Sasnavos iszvarytų.

(Isz „Ukininko“)

Politiszkos žinios.

Amerika. Amerikonai veik visur pergali Aguinaldo pajiegas Pilipinūse, bet su nemonku prikiszimu gyvates bei sužeidimais savųjų. Amerikoniszki virszininkai isz Pilipinų nesigaili parleisti palinksmiananczių žinių savo valdžioms, kad veikiai pilipiniecius apgalės, kad Aguinaldas tapės paszalintas nū vadovystės ir tąją apėmęs gen. Luna, tai pilipiniecių kariauna iszsiskircziusi dėl stokos maisto, ir vėl Aguinaldas rengiasi užpulti ant jų. Admirolas Dewey pareikalavo prisiuntimo kanū lėms szuvių ant viso pusmeczio. Amerikonai iszleido ir proklamaciją norėdami pilipiniecius į savo pusę patraukti, bet toji visai nerado simpatijos tarpe gyventojų ir nū tulų pilipiniecių tapo nuplėszta nū prilipintų vietų, kad jos niekas nematytu. Prieszais tąją proklamaciją Aguinaldas iszleido prieszingą, ragindamas savi-zkiu, kad niekur nepriimtu ir neįsileistu angliszkos kalbos, kad jie už oficialiszką kalbą pasilieka ispaniszką ir atmeta angliszką, kaipo visai nepazįstamą. Nū 4 Vasario iki 4 Balandžio pilipiniečiai užmuszė amerikonių 184 o sužeidė 976. Amerikonai gyrėsi pilipiniecius nuviję nū Mauiolos isz visos apielinkės, o tiejie norėjo iszveržti vandens įtaisas, vandenį vedanczias į Manilą, taisias supustyti, kad miestas neturėtu vandens. Mėnesiūse Balandžio ir Gegužio yra tenais didžiausi karszcziai, siekianti arti 100 laipsnių, kurio negali pakelti nepratę amerikonių ir turi gulėti pavėsiūse, bei kėsti daugel pagavimų saulės spindulio. Abelnai amerikonių norėtu su Aguinardu vesti derybas, kad tasai paėmęs gerą kyszį jiems pasidūtu ir ragintu savūsius pasidūti amerikoniams, už ką paliktu amerikoniams jiems, jų valdžioje

dabar esanczius turtus, priegtam gantu dar szauną sumą už paleidimą ispaniszkių kalinių. Ką Aguinaldas vienok mislyja, sunku žinoti; bet vargu jisai prisilenks ant amerikonių užmanymo.

Kuboje vėlei gen. Gomez tapo pastatytas vyriausiu virszininku kubiecių. Jisai tapo virszininku prie padalinimo kubieciams tų \$3,000,000. Priegtam Gomezo mieriu yra suvienyti visus kubiecius tame mieryje, kad Kuba kūmi veikiausiai įgytu savo visatiną nepriegulmystę. Amerikonų įstatymus kubiečiai priima tiktai tūmi tarpu ir vėlesneme laike tapę jie paszalinti.

Ant salų Samoa maisztai dar nepasibaigė. Po globa anglų ir amerikonių tapo apkarunavotas Malietoa už salų karalių, kuriam Vokietijos pasiuntinys su savo pajiegoms prieszinosi, nors neįstengė. Vokiszkas garlaivis „Falke“ norėjo pabėgti isz Apjos, bet amerikoniszkas admiralas jį sulaukė apsergėjimui savųjų. Vokiszki laikraszcziai visaip užsipūla ant Amerikos už tai ir reikalauja atlyginimo už tokį pažeminimą Vokietijos. Valdžios vienok taikosi gerūju susitakinti, jei tik nepareikalautai pagalbai kanūlių.

Austrija. Dėlei sulyginimo tiesų slavų su įsigyvenusiais vokiecziais, kurie ant slavų iki sziolei vieszpatavo, kaipo atkerszijimą valdžiai už tai, vokiecziai pulkais priima protestantizmą. Prieszas Volf su savo szejmyna atvirai atsitraukė nū katalikystės kviesdamas savo pasekėjus tą patį daryti. Vyskupai uždavė maldas katalikams, melstisi už atsivertimą atskalunų o valdžia atima visokius rasztus ir naikina, kurie gundo žmones prie protestantizmo.

Maskolija. Susitarę visų augsztesnių mokyklų studen-

tai padarė straiką, nelankyti universitetų nei kitų augsztesnių mokyklų, kol nebus pašalinėti visi profesoriai ir kad policija nesikištu į mokyklų reikalus. Dėl tos priežasties tapo veik visos augsztesnės mokyklos uždarytos.

Maskolija padovanojo Abisinijos Negui Menelikui labai brangią dovaną; butent 60,000 szaudyklių ir 2,000,000 szuvių bei keliolika kanūlių. Priegtam maskolizki opicierai organizuoja Abisinijos kariauna. Menelikas už tąją Maskolijos geradarystę keta pavesti jai provincija Raheita, kuri dabar priguli Italijai.

Turkija. 100,000 macedonieczių, gerai apsiginklavusių, laukia tikrai paliepimo užpulti ant turkų. Jie nori išsiūsti iš po turkų jungo kaip po kad salos Kretos gyventojai. Rytinis gelzkelis iki Saloniki yra sergiamas turkizkos kariaunos ir vis daugiau kariaunos siuncziama į Macedonijos krasztus, kur gyventojai veik visi apsiginklavę. Paškalos eina, buk Maskolija nori suvienyti Macedonija, Bulgariją ir Serbiją į vieną vieszatystę ir szelpenti macedonieczius. Maskolijos mieris yra suerzinti vienus prieš kitus, ir tiems bekovojuant nusilpus, suteikti pagelbą ir viską pasiglemžti po savo valdžia.

Kinai. Vokiszkas gubernatorius nu Kiaucziau paliepė sudeginti du kaimus kinieczių esanczius arti rubeziaus, kuri apsirėzė vokiecziai, kur išėjus vokiszka sargybai, kiniecziams szovę į ją. Toks gubernatoriaus pasielgimas didei užpykino gyventojus ir Kinų valdžia pakėlė protestą. Iš to galima tikėtis, kad užgims susirėminai kinieczių su broliais vokicziais.

Dalis darbu.

— *Carbon Hill, Ill.* Vietinėse kasyklose dirba kas diena po 8 valandas; iš kitur darbininkai atkeliavę darbą gauna, tikrai turi prigulėti į uniiją, prie kurios prisiraszimas kasztūja \$5,00, nes kitai, neprigulintis prie ubijos, ne gauna darbo. Nu 1 Balandžio padarė darbininkai su kasyklų savininkais kontraktą ant visuometų dirbti be jokių periszkadų, iš ko žmonės džiaugesi.

Jonas Rumbavicius.

— *Isphening, Mich.* Czionais sustraikavo 800 kalnakasių. Visos kasyklos apielinkėje sustabdytos. Keliolika szimtu kalnakasių yra pasirengę eiti dirbti vietoje straikierių, bet kompanijos nepriima, kol tokių nebus užtektinas skaitlius, kiek kasyklose reikia. Straikieriai sergsti kasyklas, kad niekas neitu dirbti.

— *Bradlock, Pa.* Czionai vienoje maszinų dirbtuvėje pasidarė eksplozija, nu kurios uvo dirbtuvės savininkas ir 2 darbininkai, keliolika tapo suzeistų. Dirbtuvė supustyta, kad visi darbininkai turėjo kitur jieszkotis darbo.

— *Indianapolis, Ind.* Geležies liejinyčioje nu 26 Kovo pakėlė darbininkams mokesztį 10 ct. ant dienos. Pirmiaus darbininkai gavo 13 ct. už valandą, paskiaus po 14 ct. ir gaus tiek iki 26 Rugsėjo, paskiaus gi gaus po 15 ct. Darbas eina gerai, dirba pilną laiką.

A. Szebutis.

— *Albany, N. Y.* New York'o valstijos kalinių užveizda neteko darbo kaliniams ir tiejie nabagai nors apsudyti ant sunkių darbų, dabar turi szvesti. Kings pavieto valdžia pastatė szlūtų dirbtuvę, kur bus dirbamos szlūtos New York'o gatves szlūti.

— *Providence, R. I.* Verpinyčio „Royal Catton Mills“ sustraikavo 33,000 verpėjų, reikalaudami pakelimo algos,

kokią jie gavo 1897 metų, kuri yra mokama visose verpinyčiose Naujosios Anglijos. Darbdaviai pakėlė algas ant 6%, bet darbininkai tą atmetė ir reikalauja 15%.

— *Davenport, Iowa.* Valdžios dirbtuvėje sustraikavo 150 maszinistų reikalaudami didesnių algų ir geresnių istatymų.

— *Philadelphia, Pa.* Straikaujanti siuvėjai pasirengę buvo sudeginti didelę dirbtuvę Jokubo Cooper'io, kuris nenori išpildyti straikierių reikalavimų. Daugelis policijantų tapo pastatyti prie darbaviečių sergėti nu užpūlimo straikierių. Kelinių siuvėjai didesnėje dalyje sugrižo jau prie darbo nes 19 kontraktierių pakėlė reikalaujamas algas.

Czionai taip gi sustraikavo 3000 szalitakių taisytojų reikalaudami pakelimo algos nu 37½ ct. už valandą. Dauguma darbdavių sutiko mokėti didesnes algas, bet nepasiraszė ant kontraktų. Darbininkai reikalauja padaryti kontraktus, kad mokės jiems didesnes algas.

— *Cleveland, Ohio.* Czionai sustraikavo 3000 namų statytojų reikalaudami 8 valandų darbo laiko ir 30 ct. algos už valandą. Darbdaviai nori mokėti 27½ ct. už valandą, 5 dienas per sauvaite dirbti po 9 valandas, subatomis 5 valand. Straikieriai visi priguli į uniiją ir atmetė darbdavių pasiulymą.

— *Des Maines, Iowa.* Iš 34 anglių kasyklų apielinkėje, dirba vos keturios. Kitų visų kalnakasiai straikūja, reikalaudami pripazinimo unijos. Kasyklų savininkai nenori apie tai nei girdėti ir keta parsigabenti jūdveizdžius darbininkus vietoje straikierių.

— *Birdsboro, Pa.* „E. & G. Brooke Iron Co.“ savo darbininkams pakels algas ant 10% nu 15 Balandžio. Toji pati firma rinių pabrūke pakėlė

algas darbininkams nu 1 Balandžio.

— *Bethlehem, Pa.* „Keystone Slate Co.“ pakėlė savo darbininkams algas ant 15% nu 1 Balandžio.

— *Muscatine, Iowa.* Trijs didiejie, iš vietinių 20 knypkių dirbtuvių, pabrūke pakėlė algas savo darbininkams nu 10 iki 15%. Tose trijose darbavietėse dirba 600 darbininkų.

— *Pittsburg, Pa.* Visose geležies liejinyčiose Pittsburgo ir aplinkiniuose miesteliuose, prigulincziuose „Carnegie Steel Co.“ pakėlė algas darbininkams \$1,80 ant dienos. Carnegie geležies liejinyčiose dirba į 10,000 darbininkų.

— *Allentown, Pa.* „David & Thomas Iron Co.“ pakėlė dėl savo 200 darbininkų algas ant 10%.

— *Glassport, Pa.* Pittsburgo kapitalistai nupirko 12 akrų žemės ant kurios statys geležies liejinytį už \$250,000. Liejinyticia busenti gatava apie 1 Rugsjūtį kurioje 400 darbininkų gaus darbą.

— *Perrisville, Pa.* „Iron & Steel Co.“ po 3 metų stovėjimo pradėjo dirbti.

— *Chicago, Ill.* Blekinių iszdarbių darbavietėje sustraikavo 1500 darbininkų, didesnėje dalyje moters ir merginos. Firma Norton Bros. numazino algas ant 10% kada darbininkės reikalauja pakelimos algos.

— *Bloomington, Ill.* 300 straikierių sugrižo prie darbo, nes kompanija pakėlė 5 ct. algos ant tonos.

— *Wausau, Wis.* Gordonville Box Factory praėjuse subatą sustraikavo darbininkai reikalaudami pakelimo algos. Keliolika darbininkų norėjo eiti dirbti, bet straikieriai jų sulaikė.

— *Marquette, Mich.* Rudos kasyklose straikūja į 2000 darbininkų, reikalaudami pripazinimo unijos. Kompanija vietinok nenori unijos pripazinti ir

apgarsino, kad priims darbininkus neunijonistus ir pradės dirbti. Straikieriai ginklujasi ir bene isztiks musztynė.

— *Scranton, Pa.* Namų tepliciai unijonistai skaitlij. 150 sustraikavo reikalaudam 26 ct. už valandą. Darbdavij turės iszpildyti jų reikalavimus.

— *Marinette, Wis.* Quinn sec Falls Paper Co. pradėjo statyti didelę popieros dirbtuvę, kuri kasztūsentį \$500,000. 200 darbininkų szią sanvaite pradėjo darbą prie statymo.

Isz Amerikos.

N a u j a s i s t a t y m a s .

Pennsylvanijos legislatura, pagal užmanymą pasiuntinio Wm. Anderson'o isz Mahanoy City, užvirtino įstatymą lytintysi kálnakasių ir abelrai visų darbininkų, dirbančių prie anglių. Tasai įstatymas jau bus pildomas po 6 mėnesių ir skamba szitaip:

Prie kiekvienos kasyklos, užlaikanczios nemenkiaus kaip 10 darbininkų, turi buti artymais geras, szviesus ir czystas kambarys, pakaktinas skaitlius ryszių (bandažų), audeklo, kaldrų vilnonių ir t.t., kur sužeisti darbininkai tūjaus butu apveizimi. Kasyklų virszininkas tą viską turi turėti po savo užveizda, vesti skaitlių daktarizskų reikalų ir užraszyti vardus sužeistųjų, kaip buvo sužeisti, budą gydymo ir vardą daktaro.

Kasyklų inspektorius savo dirstrikte turi aplankyti ir apveizėti kiekvieną tokį kambary kartą kas 6 sanvaitės ir perziurėti visus rasztus. Jeigu kompanijos, arba jos perdėtiniai nepildytu to, jis turi dėti žinę pavieto daktarui, kas bus priimta kaipo tyrinėjimas link sužeidimo arba ir myrio darbininko.

Apleidimas tų reikalų arba nepildymas per kompanijas, bus baudziamas su \$500,00 ar

ba 6 mėnesiais kalėjimo.

Milijonierius sudegė.

New York'o milijonierius dilelės nelaimės pradėjo aplankyti. Nesenei į 40 milijonių giminaiczių sudegė viesziutyje „Windsor“, o dabar vėl sudegė milijonierius W. C. Andrews su paczia ir 3 vaikais, paczios sesū ir 6 tarnaitės. Ugnis atsirado 2 valandą isz ryto, pacziam įmiginyje, kaip rodosi nū ekspliodavojimo aliejinės lėmpos. Nū Andrews deganczių namų ant 67 gatvės, nū kibirkszazių užsidegė per pravirą langą užkabos name Adams ant 69 gatvės, kur viena 60 metų moterizskė smertį rado o 4 tarnaitės szokdamos jų 3 gyvenimo žemyn susilaužė sanarius ir vargu iszliko.

Prieszistorizskas žvėris.

Du szvedai, aukso jieszkotojai Alaskoje, pas upę Klondike, 40 pėdų gilumoje atrado milzinizską mamutą, kurio tik tai ketvirta dalis svėrė 8642 svaru. Pasaka, buk tojo žvėries ir mėsa buvusi užsilikusi kaip sveika. Tas žvėris turėjęs 44½ dėdos ilgio; viena pirmutinė koja turi 14 pėdų ir 3 colius ilgio bei 38 colius storio žemias kelio aplinkui.

Be abejonės tą žvėrį turėjo užgriuti ledai ir suszalsę sveikai užsilaike žemėje iki sziolei.

Žaltys skilvyje.

Oil City, Pa. moterizskė H. Young nū 10 metų kentėjo vidurių skaudėjimą ir pas visokių daktarus, nesurado pagelbos. Ant galo nukako į ligonbutį mieste Buffalo, kur daktarai su Roetgeno iszrastais spinduliais szviesos perziurėjo moterizskę ir atrado viduriūse gyvą žaltį, daugiaus pėdos ilgumo, bet suteikti pagelbos ligoniui nesuteikė, nes numarinti tą gyvuną nėra galima, ligonis negal imti tiek nūdų nūmarinimui gyvuno, kad pats nenumirtu nū jų. Tą žaltį bus

su vandeniū įgėrusi; dėlto vandeniū gerti bile isz klano ar upelio neverta, neiszvirinus pirma.

10 žmonių prigėrė.

Mieste San Francisco, Cal. su nedideliu garlaiviu „Chilcot“ iszplaukė ant jurių 6 keleiviai bei 13 jurininkų. Tame tarpe užkilo audra ir banga isztikusį į garlaivio szoną tajį apvertė nū ko prigėrė 10 žmonių.

Sniegas.

Apie 5 dieną szio mėnesio vakarinėse valstijose iszpūlė daug sniego. Vietomis Wisconsin valstijai prisuigo pus antros pėdos storio sniego; valstijai Iowa per 36 valandasnigo be perstojimo ir seniaus žmonės neatmena, kad Balandyje butų kada snigė; pietinėje Dakotoje siantė smarki audra su sniegu, nū kurios gyvenotojai aptūrėjo ne menką iszkadą ant gyvūlių.

Jezuitai

Plymouth'e.

Kas kartas dygstant nepriegulmingoms bažnyczioms dėlė nedoro lenkizskų kuningų pasielgimo, kad užbėgti tam, iszsimanė parsigabenti jezuitus, kurie atverstu žmones į paklusnumą isztvirkusiems kuningams, vietojė, kad kurinagai pasitaisytu ir nepiktintu žmonių, nedėtu priezasczių dygimui nepriegulmingų parapijų. Jezuitai taip gi neužmirsztą apie save neva galėdam žmones; jie iszmėtė drukavotus kopertus ir laiszkelius po visus lenkizskus namus, į kuri troksztas iszganymo turi idėti dolerį ir jiems atneszti. Girdi dolerio visai negalima sulyginti su nauda, kokią žmogus apturi isz jų misijų. Apart tos didelės naudos, jie dar par davoja maldaknyges, razanczius, szkaplierius ir visokius kryzelius, ant kurių užleda atlaidus. Yra tai atkartojimas, tiktai po kitu paveikslu, budo rinkimo aukų per dominyko-

nus 15-tam szimtmetyje, kurie vazinėdami po svietą rinko aukas vardan iszgelbėjimo duszių isz czyszciaus su daleidimu popieziaus Leono X. kas buvo priezasczia kilimo liuterizskos sektos.

Atsiszaukimas reikale lietuviszkos literatu- ros ant Paryžiaus parodos 1900 m.

Kadangi mūsų pirmutinis atsiszaukimas liko karsztai priimtas lietuviszkoje visūmėnėje, kadangi draugystė L. Ivinsko nustojo gyvasties; komitetas Zuerich'e priima ant savės įkūnyjimą to užmanymo.

Kadangi lieka visai mažai laiko iki parodai; kadangi nes patis vieni negalime atlikti visų reikalų to užmanymo, kreipiamės pas jus mieli tautiecziai su sekancziu kvietimu.

1.) Tilžėje tapo iszleista 1897 m. knygelė „Statistika lietuviszkų knygy atspaustu Prusise nū 1864 iki pabaigai 1896 metų“, tai gi meldziame tautieczzių, kad kas nors isz jusų teiktusi tą statistiką papildinti iki sziadieniniam laikui, ir patalpinti tūs iszleidimus, kurių truksta knygelėje p. A. J. Zanavikueziū.

2.) Reikalinga, kad kas teiktusi surinkti lietuviszkus iszleidimus po vieną egzempliorį pagal tos papildintos statistikos.

3.) Reikalinga suraszyti statistiką visų iszleidimų atspaustu Amerikoje ir pagal tą statistiką surinkti po vieną egzempliorį tų lietuviszkų iszleidimų.

4.) Reikalinga iszsiteirauti, ar nebuvo iszleisti lietuviszki rasztai kur nors kitur, o taip gi ir paslapezia paczėje Lietuvoje nū 1864 m., ir kad jūs surinkti.

5.) Reikalinga idant Lietuvoje ir užrubezyje susitvertu komitetui riukimui piningu

uzdengimui kasztų parodos.

Komitetas iš savo pusės pasirūpins apie tai vis, kas bus reikalinga išstatymui lietuviszkos literatūros ant Paryžiaus parodos 1900 m.

Atkreipiame atydą tautiečių ant to, kad ta literatūra susidės iš lietuviszkų atspaudimų lotyniszkomis litaromis nū 1864 m. iki šio laiko (kaip svietiszkos taip ir dvariszkos knygos bei visi laikraszczių).

Apie savo darbus ir pasekmes komitetas talpins žines lietuviszkose laikraszcziuose; ir meldžiame, kad ir kiti imdami dalyvumą tame veikale darytų tą pat.

Tautiečiai! neužmirškite, kaip svarbus yra dėl Lietuvos užmanymas! Imkimės kūrėme veikiausiai visi už darbo, nes tikt bendromis ir suvienytomis spėkomis galima bus tą didį ir sunkų veikalą atlikti.

Su broliškų pasveikinimu

Komitetas.

(Meldžiame visų lietuviszkų laikraszczių atkartoti šį atsišaukimą.)

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Worcester, Mass. Maloni „Vienybės“ redakcija. Prišiuenciu jumis 50 ct., isz kurių 25 c. aukauju ant parodos Pariziuje, ir 25 c. ant isztremtu mūsų brolių į Siberiją arba kankytinių. Kiek galiu tiek aukauju, bet kad koznas su prastu tą padėjimą ir paaukautu nors po 25 c. ant taip svarbių mūsų reikalų, tai mes butumėm laimingi.

Jonas Vieraitis.

Plymouth, Pa. Balandžio 4 dieną buvo atlosztas teatras „Nihilistai“ per Pittstono teatraliszką draugystę. Loszikai savo roles atliko ko puikiausei, ypatingai. Perovska su aktoriszkų talentu labai visiem patiko. Po teatrui buvo balius ir szokiai iki 4-tai valandai ryto. Susirinkusieji užsilai-

kė per balių labai mandagiai. Tiktai laike perstatymo tuli jūkėsi, kur visai jūko nebuvo, ir neatreipė savo atydos ant veikmės. Loszikai ant ateitės turi nemaiszyti szitų vardų: slavai, rusai, Lenkija, lietuviai — Lietuva. Pakanka su glaudimo tų visų vardų į vieną: Prispausti Rosijos gyventojai. Teatrą ir balių rengė isz pusės „Teatraliszka Draugystė“ isz Pittstono ir „Lietuvaiczių Draugystė“ isz Plymouth'o. Plymouth'o lietuvių teatro pasižiūrėti susirinko nedaugiausiai. Mat mūsų žmonės dar iki šiolei karcizimą laiko už geriausį teatrą ir pasilinksminimo vietą.

Nedėlioje, 9 Balandžio, buvo abelnas susirinkimas ir prakalbos, ką parengė Blaivystės Draugystė po vardu „Simono Daukanto“. Žmonių susirinko pilną svetainė. Draugystės virszininkas p. Ausra atvėrė susirinkimą ir pirmiausiai užprasžė vietinį kun. Žilinską su prakalba, kuris nurodė, kaip žmonės girtūkliai save baudžia, kad visokių prasikaltėlių ir sėdinczių kalėjimūse visados yra trys dalys girtūklėlių arba padariusių kokią nelabystę per girtybę, kad sziadieninė policija ir kalėjimai yra reikalingi tiktai dėl girtūklėlių ir kad priezasczia visų nelaimių ir vargų yra girtybė. P. Mertinkaitis isz Pittstono kalbėjo apie naudą susivienijimo, nurodydams ką mes nuveiktumėm budami susivienyje. Sziadieną dauguma mūsų brolių priguli prie lenkų, airių ir kitų, tarnauja svetimiams dievams, apleisdami savo tautiszkus ir medegiszkus reikalus. P. Pauksztys kalbėjo apie girtūklės gyvenimą, nurodydams kaip tokio žmogaus visi nekenczia, ir kaip jis yra viskam paojingas. Drė Želvienė kalbėjo apie visokius susivienijimus ir trustus, kur susivienijus daugeliui žmonių ir dirbant uzimtą darbą isz-

vien, tiejie atsiekia savo mierius. Nurodė, kokia nelaimė gresia beturcziams isz szalies dabartinių kapitalistiszkų susivienijimų ir ragino klausytojus taip-gi prie vienyjimosi, kad stengtis priešzais ateinantį suspaudimą, nes tiktai vienybėje yra pajėga ir stiprybė. P. Mikolainis kalbėjo apie parodą lietuviszkos raszliavo Paryziuje, ateinancziame mete. ant kurios ir mes pasirodysime, parodysime svietui cariszkos valdzios pasielgimą su mumis ir kad pasirodydami mes su savo raszliava greičiaus priversime cariszką valdzią atidūti mūsų spaudą, neteisingai užgintą ir padarysime tūmi galą persekiojimui mūsų brolių, kuriūs valdzia gruda į kalėjimus ir isztremia į Siberiją už skaitymą, prilaiškymą arba platinimą lietuviszkų knygų ir laikraszczių. Paskiaus gi užprasžė susirinkusių, kad pagal iszgalėjimą mestu mesliavą parodos kasztų uzdengimui, kur rinkėjai susirinko \$3,27ct.

Ant susirinkimo buvo keliolika sveczių atvykę isz Wilkes-Barre bei Pittstono ir keliolika vietinių moterų. Laike susirinkimo žmonės užsilai- kė labai ramiai.

So. Chicago, Ill. Pietinėje dalyje miesto Chicago's randasi milžiniszkos gelezies liejiny-czios ir keli pabirkai kitokių iszdurbimų. Isz gyventojų toje dalyje randasi daugiau-siai lenkų darbininkų bei sziap visokių tautų. Lietuvių yra czion apsigyvenusių į 500; tarpe tų yra keli car-cziarninkai, keli mėsininkai, o likusieji visi dirba gelezies liejinycziose. Kaip visur mūsų broliai menkai apie apszvietą rūpinasi ir menkai apszvieti yra, tai ir czionai tas pats. Visai mažas skaitlius skaito laikraszczius, o tuli moksliszkų knygų bijosi ir į rankas paimti. Daugelis lietuvių

czionais yra isivynioję į lenkiszkas padalkas ir vadinasi save lenkais. Jie lietuviais pastoja tiktai tada, jei užside-da kokį biznį, kad savūsins patraukti ką pirkti arba gerti, nes sziadien pastojo gadynė, kad kiekvienas eina pas savąjį pirktisi szį ar tą, kol gerai isiskolyja, o paskui už piningus perkasi pas svetimtautį. Ant lietuviszkos dirvos czionais niekas nesidarbuja, o sziap tai visas lietuvių užsiėmimas — girtybė. Tiesa, yra czionai republikoniszkas kliubas, kuris laukia tiktai rinkimų jeib kokių, ir balsūja už tūs, kurie nuperką daugėnei alaus; prie alaus partizantai prideda priedų pažadėdami gerus laikus po iszrinkimo jų kandidatų. Sausio mėn. tuli protingesni lietuviai užmanė sutverti tautiszką draugystę bei parengti skaitinyczią su knygynu, kur lietuviai galėtu pāsiskaityti lietuviszkų laikraszczių ir knygų, kur igytu supratimą apie padėjimą mūsų tautos ir apsiszviestu bent kiek. Keletas desėtkų jau buvo prisirasžę, suszaukė visūmeniszką susirinkimą, kad iszaiszkinti mierius ir naudą busenczios naujos draugystės. Kaip ir ant nelaimės atėjo keli tamsunai ir iszgamos, ir dar pirm atvėrimo susirinkimo pradėjo pasakoti susirinkusiems, kad mes negalime tverti jokios draugystės nesiklausę kuningo ir pradėjo tumdyti kalbėtojus, kurie norėjo iszaiszkinti dėlko tapo suszauktas susirinkimas; nebuvo galima užlaikyti tvarkos ir ant to viskas pasibaigė.

Kovo 26 dieną iszgirdome, kad į Chicagą atkeliavo Dr. J. Szliupas. Po pietų Liaudanskio salėje buvo susirinkimas, kur susiėjo nemenkai klausytojų, ramiai užsilaike ir palydėjo Dr. kalbą dideliu plojimu rankų. Vakare ant 7 val. buvo kitas susirinkimas Oakley salėje, kuri buvo pilna susirinkusių ir lygiai buvo

uzganėdinti isz prakalbų. Ant panedėlio vakaro 27 Kovo, užkvietėme Dr. Szliupą į pietinę Chicagos dalį, kur laikė prakalbą Grineviczians salėje, kur susirinko taip-gi ne menkai klausytojų ir lygiai buvo užganėdinti isz prakalbų.

Kolei niekas pas mus Dr. Szliupo nebuvo matę, baimyjos ir jo vardą isztarti, bet pamatę ir iszgirdę jo prakalbas, įgavo visai kitokią nuomonę apie jį ir abelnus reikalus, kurie lytisi lietuviszkos visuomenės ir darbininkų gyvenimo.

Tenbuvis.

Waterbury, Conn. Isz mūsų miesto koks ten Senapilietis pradėjo raszineti į „Vienybę“ apie darbus vietinių lietuvių neiszskirdamas nei kuningo, ko tasai visatinai neapkenzia. Per pamokslą visaip iszniekinno raszėją ir gresė klausytojus, kad nei vienas neimtu į rankas tokių laikraszezių, kurie žemina kuningus. Kurie skaito tokius laikraszezius, tokiems jis negalys dūti „iszriszimo“ ir tokie turi neszioti ant savo sprando „kirminą“ o po myriui tai žinote kam teks. Per velykas papasakojo kuningėlis apie szio baigianziosi amziaus mokslus. Girdi, žmonės szį amžį vadina amziumi apszvietimo ir augsztai pakilusę kultūrą. Bet visai taip nėra ir tame yra didelis apszirikimas. Szio amziaus mokslas yra prakeikimo mokslas ir iszėjęs isz paties pragaro, o žmonės lyg tyeziomis nesigriebia prie gerų rasztų ir griebiasi prie tų apsvaigintų, kurių raszėjai nevartoja „sveiko proto“, o tikt vis kad iszjūkti tikėjimą o net ir kuningus.

Klausytojai girdėdami tokius pamokslus, vietoje iszguldymo evangelijos, iszėję isz bažnyczios tūjaus jākiasi ir rodos laukte laukia kito pamokslo, kad nauju jūku iszgirstu.

Ir tai taip darosi dar galūneje devyniolikto amziaus!
Kaimynas.

Reikalai

„Tėvynės Myl. Draugystės“

Broad Brook, Conn. Gūdōjami Tautiečiai! Trankimas laikrodžio, leisto iszlaimejimai, kurio naudą buvo „Tėvynės Mylėtojų Draugystei“ paskirta, atsibuvo pėtnyeziuje Kovo 31 dieną, svetainėje H. Parsons. Trankimas ir tikietai buvo sutaisyti taip: Kiek būvo pardūtu tikietu, tiek padarėme baltu su užraszu ant vieno „Laikrodis“. Tikietai vieni ir antri buvo sudėti į atskiras skrynutes, gerai sumaiszyti ir paskui buvo imama isz abiejų skrynuozijų po vieną tikietą po didžiause prieziura susirinkusių. Laimėjimas pūlė ant numerio „94 C.“, laimėtojum yra p. W. E. Strunz isz Broad Brook, Conn.

Szirdingai aczių visiem broliams ir seserims pirkusiems tikietus. Tuli tikrai parodė savo simpatiją dėl „T. M. D.“ pirkdami po kelioliką tikietų, ir taip: p. St. Astramskas isz Shenandoah, Pa. paėmė 10 tikietų, T. Vilkaitis isz Mahanoy Plane, Pa. 4 tik., J. Bagdonas isz Walop, Conn. 12 tik. W. E. Burd 5, P. Sheridan 4, Thomas Larn 6, P. Szalna Chicago 4, P. Satonis 4, Motiejus Paltanaviczia 4, A. Johnson 4, G. Tebblls 4. PP. St. Astramskas ir J. Bagdonas teiksia mą atsiusti savo pavėkslą (photographia), o asz padarysiu grazius rėmus ir priisiusiu atgal jumis. Abelnai aczių visiems už pagelbą par-davinėjime tikietų, kaipo ir pirkusiems jūs, kurių nauda bus suvartota ant visuomeniszkų reikalų.

Su gūdōne visiems

M. Paltanaviczia

Broad Brook, Conn.

So. Boston, Mass. Mūsų

„T. M. D.“ kupa nulaikė antrą susirinkimą 19 Kovo, ant kurio negalėjo daug žmonių at-eiti dėlei darganūto oro. Ant susirinkimo laikė prakalbą Jonas Jaruszeviczius apie lietuviszkos reikalus. Toliaus buvo apszvarstyta reikalai kny-gų, draugystės kasztais iszlei-dziamų. Nors mūsų kupa dar jaunutė ir vos tiktai nū 32 draugų, vienodai nutarėm lin-kon to reikalo. Mūsų kūpos nuomonė yra tokia: Iszleistos knygelės „T. M. D.“ yra labai gėros ir naudingos, pilnos tėvyniszkumo, bet jos yra tiktai mažo skaitliaus žmonių su-prantamos; už tai linkėtina, kad draugystės kasztais iszlei-dziamos knygos butų agitato-riszkos ir suprantamos mums praseziokams, isz ko draugystė pasididintu, pralobtu ir turint pakaktinai kasztų jau, butu galima spausti ir augsztėsno turinio. Dabar yra reikalin-gos tokios knygos arba rasztai, kurie patrauktū kūmi dau-giausiai žmonių prie draugys-tės. Tame pat susirinkime buvo apszvarstymas apie paro-dą lietuviszkos literatūros Pa-ryžiuje ir siuntimą mūsų re-prezentanto ateinancziame me-te, ant ko padarėme kolekktą ir paaukavo pagal iszgalėjimą szie draugai:

T. Kubilskis	12 ct.
M. Ozkinis	11 „
M. Zoba	10 „
Pr. Vizniauckas	5 „
J. Jaruszeviczia	5 „
Ign. Palszauskas	5 „
V. Gumauckas	10 „
M. Mockapetris	5 „
D. Volkunas	5 „
K. Gedeminas	10 „

Paskui D. Sargunas parodė keletą satyriszkų sztukų, kuriuos jam labai gerai nusisekė o žmonės su jūkais linksmi praleido laiką. Už parodą sumetė Sargunui 41 ct. ir jis pridėjęs dar 7 ct. visus 48 ct. paaukavo parodai. Tai gi isz viso parodai susidėjo \$1,26ct. ir randasi paš kūpos kasierių M. Zoba.

Mes tikimės, kad ir kiti Bostono lietuviai pridės prie parodos įkunyjimo, nes mūsų miesto lietuviai niekur nebuvo paskatūniais su aukomis, nebus nei dabar ir pasirūpins lygiai apie tą reikalą,

Kūpos sekretorius

K. Gedeminas.

New York, Kovo 31, 1899.

Stovis „T.M.D.“ kasos

Kovo 25.	Už tikietus J. Vieraitis Worcester, Mass.	\$3,25
„ „	„ J. Bekeraitis Union City, Conn.	4,75
„ „	„ M. Šteinė J. Bekeraitis	60
„ „	„ Už tik. I. J. Grieszius	50
„ 29	„ V. Stagaras Shenandoah, Pa.	3,50
„ „	„ Naujai pris. T. Smulcsziszio Shenandoah Pa.	25
„ „	„ Nauja kupa isz Bostono,	11,60
„ 30	Už tikietus isz Traverse City, Mich.	1,75
„ 31	Kupa Jersey City,	6,00
„ „	„ Už tik. K. Savickas Wellington, Wash.	25
„	„ Vienybės“ No. 13	\$198,98
	Viso	\$231,43

I s z m o k e t a

P. Mikolainiui, skola 30,00
M. Paltanavicziiui už laik. 20,00

Kasoje liekasi \$181,43

Centr. Kasierius

I. J. Grieszius.

Uždraudimas lietuviszkos spaudos ir lenkyste Lietuvoje.

Tie lietyviai, ką moka lenkiskai, negalėdami parsikvies-ti lietuviszkus laikraszezius, noroms nenoroms skaito lenkiskus. Daugiausiai skaitoma yra lietuvių „Gazeta Swiateczna“. Vilkavisztkio paviete „Gaz. Swiateczna“ 1898 m. tu-rėjo apie 20 skaitytojų, nerokūjant kuningų. Tarpe skaitytojų daug yra ukininkų, gyvenauczių kaime ir miestūse. Taip-gi prasiplatinus yra tarpe lietuvių „Zorza“, Vilkavisz-

kie paviete „Zorza“ turi apie 5 skaitytojus, nerokūjant kuningų. Kadangi kuningai išsiraszo po 1-2 lenkiszkus laikrascezius, o kuningų yra paviete 26, tai skaitant, ant kiekvieno kuningo po 1 lenkiszka laikrasztį prisideda dar 26 lenkiszki laikrasceziai. Vilkavisztkio paviete galima butu da rasti apie 20 ponų lietuvių, kurie neturėdami lietuviszkų laikrascezių skaito tūm tarpū lenkiszkus. Tai gi visame Vilkavisztkio pav. galima butu rasti apie 70 lenkiszki laikrascezių, kurie, neesant lietuviszkams laikrasceziams, randa skaitytojus turpe lietuvių. Galima sakyti, kad ir kitūse lietuviszkūse pavietūse lenkiszki laikrasceziai ne mažiaus yra prasiplatinę tarpe lietuvių, kaip Vilkavisztkio pav. Tokiu budu penkiūse lietuviszkūse pavietūse lenkų laikrasceziai turētū apie 350 skaitytojų. Jeigu daleisti, kad išsiraszymas vieno lenkiszko laikrascevidutiniszka kasztūja 5 rubl., tai ant išsiraszymų vienų tikt lenkiszki laikrascezių lietuviai Suvalkų gub. išleidžia apie 1750 rubl. per metus. Jeigu prie to pridėti da tūs pinigūs, ką lietuviai išleidžia ant visokių lenkiszku knygų, tai drąsiai bus galima sakyti, kad lietuviai Suvalkų gub. išleidžia ant lenkiszki rasztų nemažiau, kaip 2000 rubl. Kauno gubernijoje skaitytojų lenkiszki rasztų bus daug daugiau. Gyventojų Kauno gub. yra veik tris syk daugiau, ne kaip Suvalkų gub. Dėlto ne daug apsiriksime, jeigu daleisime, kad Kauno gubernijoje bus taip gi tris syk daugiau skaitytojų lenkiszki laikrascezių, ne kaip Suvalkų gubernijoje. Per tai reiktu skaitlinēt, kad lietuviai Kauno gub. išleidžia ant lenkiszki laikrascezių apie 6000 rubl. Jeigu prie to pridurti da lietuvius Vilniaus gub. ir tūs, ką skaito lenkiszkas maldų knygas, tai drąsiai galima bus

sakyti, kad ant lenkiszki rasztų Lietuva išleidžia apie 10,000 rubl. per metus. Szits apskaitymas yra pavirszutinis, bet veikiau jis yra per mažas, o ne per didelis, atmenant, kad už pamatą apskaitymui paėmė mes Vilkavisztkio pavietą, kuris yra parubežyje, kur lengva gauti lietuviszkus rasztus ir dėlto veikiau galima apsieiti be lenkiszki rasztų. Kitūse pavietūse, esancziūse toliau nū rubežiaus, sunkiau yra gaut lietuviszkus rasztus, ir tie rasztai yra daug brangesni, ne kaip parubežyje, dėlto ir greičiau gal atsirast skaitytojai lenkiszki rasztų.

Be to su lenkiszkais rasztais platinasi taip gi po Lietuvą lenkiszka dvasia, žinios iš lenkų gyvenimo, atminimas praeitės lenkų tautos ir t.t.

Toki tai yra vaisiai uždraudimo lietuviszkos spaudos. Ant lenkiszki rasztų išleidžia Lietuva apie 10,000 rubl., suszelpia išleidimą lenkiszki rasztų, dūda pelną daugybei Lenkijos darbininkų... Esant lietuviszkai spaudai tie pinigai, žinoma, liktu Lietuvoje. Beskaitydami lenkiszkus rasztus lietuviai artinasi prie lenkų, mato paniekinimą lietuvių ir jų rasztų... Ir tai vis darosi prie valdzios akių.—

Tai matote, kaip rupinasi valdzia apie lietuvius! Sz.
(Iz „Ukininko“.)

Ožkabaliu (ir Skriaudziū) dainos surinktos per Dr. J. Basanaviciū

(Tąsa)

5.

(Dainūja stovint pas svoez'a.)

Ant Nemuno krantelio
Dvi ulbelės ulbėjo,
Vai ten ne ulbelės
Bet jaunos seselės.
Eisim mudvi sesele
I žmonužių marteles;
Ten mudvi tankiai verksim
Retai mudvi dainūsim
Stakluzės taisydamos
Drobuzės redydamos,

6.

Ant Nemuno krantelio
Du ulbinai ulbėjo.
Vai ten ne ulbinai
Bet jauni broleliai.
Eisim mudu broleli
I žmonužių žentelius;
Ten mudu tankiai verksim
Retai mudu dainūsim
Jautelius pajungdami
Žagružes taisydami.

7.

(Dainūja i szliubą važiuojant)

Žirgeli jūdbėrelė
Taisyk kojas i sylelę
Jau asz josiū pas mergele.
Lygius laukus jojau
Ir da nieko nedajojau.
Ir prijojau žalią girią,
Žalioi girioi paukščiai čiulba
Nė mą jotie nė sustotie
Nė paukšteliū paklausytie:
Klupo žirgas ant kojaliū
Izpurvino mą suknelę;
Bėgk žirgeli pas mergele
O asz grįsiū pas tėvelį.

Klausinėjo merguzelė
To bėrojo žirguzėlio.
Kur padėjai bernuzėlį.
Ar numetei, ar nuskendo
Ar su kita suderėjo?
Nė numecziau, nė nuskendo,
Nė su kita suderėjo.
Atjos, atjos bernuzėlis
Panedėlio vakarėlį.
Utarninke po pieteliū
Stos broleliai prie szaleliū,
Statys tave prie groteliū
Szventys tavo vainikėlį.
Vainiks vysta, szirdis plyszta
Su kuningu reik kalbėti.
Velit buczia numirusi
Ne rankele padavusi
Aukso ziedą permainsi,
Vainikėlį pardavus
Bernelį sau gavus.

8.

Joja bernuzėlis
Pro žalią rutų daržą,
Sutinka merguzelę
Didį dvarą szlūjant.
Mergele lelijelė
Mesk szlūtą i szalele
Imkie žirgą i rankele;
Paszerki bėrą žirgelį
Su czystu abrakėliu,

Ir pagirdykie
Su grynu vandenėliu.
Berneli dobilėli
Izgirsi seni tėveliai.
Mergele lelijelė
Po valiai raktus traukie,
Po valiai duris verkie.
Vai ir iszgirdo seni tėveliai.
Dukrele nevalniukėle,
Nameliū postelninkėle,
Su kūm szią nakt kalbėjai
Keno žirgą szėriai?
Izspustijai tu namelius
Su jaunaisiais berneliais,
Ir suszėrei vainikėlį
Su grynu abrakėliu,
Sugirdei jaunystelę
Su czystu vandenėliu.
Tėveli senas szirdele
Su broleliu kalbėjau
Brolelio žirgą szėriau.
Tėveli senas szirdele
Augink greicziaus sunelį;
Jis pakirs girioi medelį
Statys tamsų turmelį
Izskirs turme langelį.
Imes szelmį bernelį.
(Toliaus bus.)

Svaiginancziū gėrymu instatymai.

Gėrymų įstatymai dalinasi i tris skirtas szakas, tai gi: Laisva prekystė, aprubežiūta ir užginta.

Laisva prekystė reiszkia, jog galima prekiauti be jokių daleidimų nū valdzios ant svai ginancziū gėrymų arba daleidimo reikiant, turi kiekvienas įgauti, jeigu sutinka su tam tikrais įstatymais.

Aprubežiūta prekystė reiszkia, jog atsiszaukimą reikia padūti valdziai, kuri nusprendžia ar galima daleisti ar ne ir kokiam atsitikime pavelyti užsiimti prekyste svai ginancziū gėrymų, vienok ir czion nėra dar aprubežiūta prekyste; tiktai tokiūse atsitikimūse yra aprubežiavimas, kur valdzia paskiria kokis skaitlius svai ginancziū gėrymų pardavincziū gali būti ant paskirto skaitliaus gyventojų.

Užgynimas svai ginancziū

gėrymų prekystės aiškiai matomas pagal įstatymus Žuvėdijos daleidime parduoti pagal įstatus 1855 m. vadinamo Gathenburgo užmanymo. Valdžia sumažino iš dalies, o vėliau suvis užgina svaig. gėr. prekystę kitiems, apart valdžios tarnų t. v. įveda monopolį. Tūmi būdu kartais tikima suvis sulaikyti tąją prekystę. Veik visose vieszpatystėse prekystė svaig. gėr. yra daugiausiai po užveizda policijos ir nėra palikta kaipo laisva prekystė. Vienok visokia prekystė turi būti atliekama, dėl visūmenės gerovės ir turėti ne aprubežiūtas tiesas, nes aprubežiavimas butu peržengiamas draugijos tiesų, nemažesnis, kaip nepriegulmystė, iszdarbystė ir amatas.

Velesniūse laikūse žymiai pasidaugino girtūklystė Europoje. Abelnai, neesant atsakomos statistikos negalima spręsti tikrai ant kiek, vienok rodosi, kad labiausiai prasiplatinusi girtūklystė didelūse miestūse ir tarpe žemesnės lūmos, ir pastarūse laikūse Suvienytose Valstijose, ir abelnai visa pasaulė svarstė politika ir pasekmėms skirtų būdų svaig. gėr. prekystės. Europos vieszpatystės labai neramios, ir visai apie tai darbūjasi. Pirm susivienijimo įstatų 1874 metų Szveicarijos valdžia prisakė aprubežiūti skaitlių pardavinyczių pagal skaitlių gyventojų. Nauji įstatymai vienok davė laisvą prekystę pirm metų to Danijoi, kur svaig. gėr. prekystė rėmėsi ant įstatymų 1857 m. Bet prekysta ant įstatymų 1873 m. apsunkino gaviimą daleidimo prekiauti svaig. gėr. ir atidavė apygardos vyriausybei tiesas paskirti skaitlių karcziamų.

Prancuzijoi svaig. gėr. prekystė rėmėsi ant įstatų 1851 m., vienok visūmenės nūnonė prieszinasi visatinam atilavimui prekystės tiesų į valdžios rankas, ir gal ne po ilgo įgis

laisvą prekytę svaiginanczių gėrymų.

Vokietijoi yra valdžios įstatymai pagal 1869 m. aprubežiūt daleidimą kur reikalas yra, vienok niekur nepildo tų įstatymų apart Wuertembergo provincijos.

Austrijoi staigus kylimas girtūklystės Galicijoi, privertė valdžia iszleisti įstatymus 1877 m., vienok kitūse krasztūse vieszpatystės dar vis lengvi įstatymai yra nū 1859 m. ir rodosi užtektiniais. Akiveizdoi tokių skirtumų klausimas įstafymdavystės turi remtis ant abelnų pamatų o ne ant bandymų.

Kalbėtojai ir raszėjai apie reformą svaig. gėr. tiesų yra iszsidalinę į dvi dideles szakas. Pirmieji, naphalistai, kurie priima alkoholį visokiūse paveikslūse, ar butų jis destiliūtis arba fermentūtas, už nūdus, ir reikalauja visatino užgynimo. Antrieji gi, kurie nemato blėdies vidutiniame gėryme o labiausiai menkiaus turinczių savyje alkoholio gėrymų, laiko visatiną užgynimą už negalimą įkūnyti.

Suvienytose valstijose naphalistai tū kartu agitavoja, kad iszleisti užginanczius įstatus, kas velesniūse laikūse paėmė paveikslą nutarimų, jog visose parapijose 3 mokeszių mokes-tojų gali spręsti, kad daleidimų pardūti svaig. gėr. lebutu per daug iszdūta ir balsūti butu daleista ant to kas 3 metai. 1879 m. iszrinktas komitetas smarkiai kovojo priesz laisvą daleidimą pardūti svaig. gėrymus. Vienok abelnai yra priimta, jog valstijoi Maine tiesos įvyko kaimūse ir viensėdiūse. Miestūse ne įvyko.

Taip gi Michigano valstijos įstatymai užginanti prekystę svaiginanczių gėrymų apart vaistų arba mechanizkų reikalų tapo atmesti po 20 metų mėginimo ir 1875 m. mokes-tį uždėjo ant prekėjų svaiginancziū gėrymais. Tas pats de-

dasi ir po vietinėmis tiesoms nekuriūse isz Suv. Valstijų. Tos tiesos yra įkūnytos per legislaturą skirtų valstijų, ir kartais yra suvis užginanczius pardavimą svaig. gėr. pagal balsus gyventojų kiekvieno miestelio ir pavieto. Tankiausiai yra iszdūdami daleidimai paprastu būdu, jei nebus prie-czų užginti to. Tokios tiesos yra valstijose Massachusetts, New Jersey, New Hampshire, Cinnecticut ir Vermont. Bet ar jos sutinka su Suv. Valstijų įstatymais, yra kitas klausimas, kurį turētu augszecziūsis sudas Suvienytų Valstijų nuspręsti.

Tarpe tų, kurie naphalistai, daugelis užmanymų buvo padūty. Mazas skaitlius tinka ant neaprubežiūto daleidimo. Mėginimas tokis atsitiko Liverpoołyje 1853 m. Pardavinyczia turėjo buti gera, prieziura buvo geriausia, pardavėjas visūmet turėjo gyventi pardavinyczioje ir specializkas policijantas turėjo uzdaboti tokias vietas. Viskas tapo isz pildyta. Daleidimo neatsakė ir viskas gerai nusidavė. Tą mėginimą darė Liverpooły tarpe 1862 ir 1866 metų beblogų pasekmių.

Vietos, kur neaprubežiūtos tiesos svaig. gėr. yra Belgija, Hollandija, Graikija, Ispanija ir Romunija. Nekuriūse dali-se Bavarijos draugystės turi bravorus, kurių svaiginanczius gėrymus gali pardūti be daleidimo. Rheunish Palatinate niekados nebuvo aprubežiūta, kaip kitose vietose vieszpatystės. Belgijoi aprubežiavimai jokie nėra žinomi; užmoki patentą panaszų kitiems prekėjams ir pardūki. 1866 m. Antverpo miesto vyriausybe iszleido įstatymus užginanczius pardavinėti svaig. gėrymus ant gatvių, vienok įstatymai tapo atmesti per augsztesnį sudą.

Vokietijos tiesos yra vienos su Belgijos, bet gyventojai nepasikakina su dabarti-

nėms tieson. Vokieczių blaivininkų draugystė labai veikli 1880 mete padavė valdžiai reikalavimą patento ir aprubežiavimo skaitliaus parduovyczių. Belgijoje stengiasi blaivininkai perkeisti tiesas link privatiszkų ir policijos priderysczių, vienok apie patentus nėra kalbos. Vokietijoje, atskiriant Wuertembergo prov. ir kitas vietas, kur nėra patentų, prekystė yra laisva. Tiesos 1869 m. sako, kad galima nedūti patento dėl szių priezacczių: jeigu policija patėmytu, kad namas arba vieta neatsakanti yra, jeigu aplikantas kursytų žmones prie girtavimo, loszimo, prieglaudos vagių arba nedorų sueigų. Szią sistemą galima prilyginti prie Italijos su Maskolija. Italijoi po tiesomis 1865 meto, gauna patentą kiekvienas pareikalavęs nū žemesniojo urėdninko. Maskolijoi gaunama isz pavie-czių, kartais nū žemės ir vietos savininkų, labiaus nū kuningijos. Abiejose vieszpatystėse yra neaprubežiūtas daleidimas platinti girtūklystę. Dabar Maskolijoi pardavimą degtinės paėmė valdžia į savo rankas, kad daugiau pelnytu negu už patentus.

Anglijoi reformatoriai užmanė įvedimą normalizsko skaitliaus karcziamų, tai gine iszdūti daugiau patentų, kolei liksis viena karcziama ant 500 gyventojų miestūse, o 300 gyventojų kaimūse. Dabar Anglijoi randasi viena karcziama ant 173 ypatų.

Žuvėdijoi pirm 1855 m. buvo laisvas pardavimas, tame mete įvedė patentą ir aprubežiavimų skaitlių; patentus iszdavė ant trijų metų. Jeigu kompanija norētu iszpirkti visus patentus, galima kantraktą su valdžia padaryti ant trijų metų. Tas įstatymas nesirizosualaus pardavinėjimu. Pasekmė buvo dve'opa; už miestų veik nepardavė patentų, miestūse pasididino girtūklis-

tė ir turėjo policijos priežiūrą užvesti.

Gathenburgas 1866 m. įvedė atmainą atidūdant visas karčiamas kooperacijoms, kurios apsimą nedaryti pelno, darbūtis dėl platinimo blaivystės ir doros, ir atidūti valdžiai už darbį pasidarantį didesnį, negu vidutinis nūszimtis nū įdėto kapitalo. Mėginimas buvo didelį pasekmingas, ir isztobulinus jį galima bus didumą mokesčių gyventojams sumažinti. Visoje Žuvėdijoi, kur tikt gyventojų yra per 5000 seka tą užmanymą, ir 1877 me te įvedė tą patį pamatą Stockholme. Norima įvesti ir į Angliją panaszias tiesas, vie nok nežine ar pasiseks.

Patentas yra daleidimas iszdūtas valdžios laikyti karčiamą, arba pardavinęzia svaiginanczių gėrymų, cigarų ir kitų panaszijų tavorų. Mieris iszdavimo patentų yra apturėti doriszka ir visūmeniszka sveikata, padidint įplaukimą į valdžios iszda. Suv. Valstijose visur daleista pardavinėti svaiginanczius gėrymus, iszimant valstijas Maine, Kansas, Iowa, Vermont ir New Hampshire; Tennessee valstijos tiesos ne daleidžia pardūti svaiginanczių gėrymų arčiaus kaip ketures myles atokume nū mokyklos. Floridos valstijoi yra reikalinga gauti paraszus didesnės dalies balsūjanęzių ukęsų tame rinkimų distrikte ir pasiraszymas turi atsilikti prie dviejų atsakanczių liudininkų.

Vietiniai daleidimai yra tiesa pavieta, miestelio arba kaimelio užginti svaiginanczių gėrymų pardavimą jų rubežiūse, tokios tiesos yra Meryland'o, sziaurinės ir pietinės Karolinos, Georgijoje, Texas ir Arkansas valstijose. Užgyvenimas pagal konstitucijos tiesas yra įvesta Maine, Iowa ir Kansas; o pagal vietines tiesas New Hampshire ir Vermonte.

Padidinta patentų prekę daugelpje valstijų yra įvesta,

ir skiriasi nū abelno patentų iszdavimo vien dideliu apmokėjimu už patentą.

Paprasti įstatai yra dėl įgavimo patento szie:

1) Patentą gauna vien atsakomos ypatos.

2) Kiekvienas patentas turi aprubežiūtą padėjimą.

3) Laikas atidarymo ir uždarymo pardavinęzių bus aprubežiūtas.

4) Visos patentūtos vietos bus po didžiausia užveizda.

5) Visi peržengtojai įstatų taps nužausiti.

6) Iszdūdant patentą apsvarstomą bus reikalingumas karčiamos toje apygardoj.

Lietuvė.

Gailandi'o daktaras

(Apsaka Konano Doil'io)

Vertė D. Ilgakojis.

(Tęsa.)

— Gerai, daktar Smit. Bet jei Tamista taip stipriai reikalauji nū manęs iszguldymo, asz beveik galiu pasakyti, jog neskaitau medicinos už atsakanczią dėl moterių profesiją ir asabiszka asz, taip sakant, jancziu szirdies pasibodėjimą prieš moteris, pasisavinusias vyriszka darbą.

Daktaras Ripli nepaspėjo isztarti paskutinių žodžių, kaip jau pasigailėjo, jūs pasakę. — Bet dr. Smit tikt truputį pakėlė savo akis ir prasijūkė.

— Jeigu mediciniszka profesija — isztarė ji — privertu moteris prisisavinti vyriszka darbą, tai, zinomas daiktas, jiems butų didelė konkurencija.

Gavęs tokį puikų atsakymą, daktaras Ripli pamažu nulenkė galvą ir isztarė:

— Man laikas keliauti.

— Labai gailu, jog mes, kaipo kaimynai, persiskiriame ne santaikoje — pridurė d-rė Smit.

Jis vėl nulenkė galvą ir nulengė vieną žingsnį prie durių.

— Keistas atsitikimas, —

kalbėjo ji toliaus — toje valandoje, kada Tamista suskambinai varpelį, asz skaicziau Tamistos straipsnį apie „gyslų krutinanczią ataksią“.

— Isz teisybės? — sausai pasakė jis.

— Straipsnis gerai paraszytas!

— Tamista per daug giri.

— Gailu tiktai, jog profesorius Pitras, ant kurio Tamista savo straipsnyje atsiremiai, pats jau atsisakė nū savo manymų.

— Jo broszura 1890 meto mano rankose — užpykęs isztarė d-ras Ripli.

— Bet sztai jo broszura 1891 metų.

Ji atrado ją ryszyje laikraszezių.

— Gali buti, Tamistai bus laiko paziūrėti nors sztai ant szito puslapio?

D-ras Ripli paėmė isz jos rankų broszurą ir skubiai perskaitė nurodytą paragrafą. Buvo aiszku, jog galutinai sugriautas visas pamatas jo paties isztyrinėjimų.

Pametęs broszurą ant stalo, daktaras Ripli pasiskubino dar kartą nusilenkti ir iszėjo. Kada jis sėdo į ratus ir paėmė vadeles isz rankų vėžėjo, atsigręžęs pamatė, jog moteriszka stovi prie lango ir jam pasirodė, jog ji gardžiai jūkiasi.

(Toliaus bus.)

Balius.

„Mildos Giesmininkų Draugystės“ (Choro vadovas P. Leonas Ereminas) bus laikomas Subatoje, 15 d. Balandzio (April) 1899 m. New Irving Hall, 220 Broome str., New Nork. Netikt „Mildos Giesmininkų Draugystės“ vyrų maiszytas choras, bet dar sveitimauczių 3 Giesmininkų Draugystės, dabins balių tarpe szokių. Prasidės 8 adyna vakare.

Įzenga veltu, tikt Hat check vyrams 25 c. o moterims 15c.

Meilingai užpraszo

Komitetas.

Varpas

literatūros, politikos ir mokslo dvimėnesinis laikrasztis, iszleidziamas jau 11 metai. „Varpas“ yra Lietuvos vadovų laikrasztis ir talpina savyje vien tautiszkus rasztus. „Varpas“ per metus su prisuntimu į Ameriką kasztūja tiktai \$100.

Ukininkas

Lietuvos ukininkų laikrasztis iszleidziamas kas mėnū jau 10 metai. „Ukininkas“ talpina savyje rasztus apie ukę, gyvūlius, jų ligas pamokinimus ukininkams kaip apsisaugoti maskolių valdžios, korespondencijas isz visų Lietuvos krasztų. „Ukininkas“ per metus su prisuntimu į Ameriką kasztūja \$1,00.

Tevynes Sargas

iszleidziamas ketvirti metai kas mėnesis. Stovi ant sargybos szviesos, tikybos ir kalbos. Dūda priedus knygelėse. Talpina daug žinių isz visų Lietuvos krasztų, labiausiai apie maskoliszkas mokyklas, kurios yra lietuviams ant didžiausios iszkados. Prekę \$1,00

Visus tris laikraszezius galima iszsiraszyti ant szito adres:

Herrn Jurgis Lapinas

Tilsit, Ostpr. Germany

Pajieszkojimai.

Asz, Jūzas Mertinkaitis, pajieszkau savo pusbrolio, Augustino Mertinkaiczio, kuris pernai gyveno Mt. Criston, Wash. Kas isz tautiecių apie jį žinotu arba jis pats, teiksis atsiszaukti, nesturiu svarbų reikalą.

Jūzas Mertinkaitis

123 N. Main str'

Pittston, Pa.

Neužmirszkite apie parodą lietuviszkos raszliavos Paryžiuje, nes nuo to priguli atgavimas musu spaudos (druko).

Vilius Tell

DRAMA PENKIHOSE AKTUOSE.

VOKIŠKAI PARASĖ

FRIEDRICH von SCHILLER

LIETUVIŠKAI VERTĖ

VINCAS KAPSAS.

Ypatos:

Germanas Gessler ciesoriaus vietininkas.
Verneris Attinghausen baronas.
Ulrikas Rudenz jo giminaitis.
Verneris Stanffacher.
Konradas Hunn.
Itel Roding.
Jonas Mauer. Valsčionys iš Svico.
Jurgis Hofe.
Ulrikas Schmid.
Jost Veiler.
Valteris Fuerst.
Vilius Tell.
Roesselman kunigas.
Peterman zakristijonas. „ „ Urio.
Kuoni piemuo.
Verni medėjas.
Ruodi zuklijas.
Arnoldas Melchthal.
Konradas Baumgarten.
Meier Sarnen.
Struth Vinkelried. „ „ Untervaldeno.
Klaus Flue.
Burkgartas Buehel.
Arnoldas Seva.
Pfeifer iš Luzerno
Kunz iš Gersauo.
Jenni zuklijo vaikas.
Seppi piemens vaikas.
Gertruda Stauffacher'o pati.
Jadvyga Tell'o pati, Fuerst'o duktė.
Berta Bruneck turtinga tėvonė.
Armgarda.
Matilda. Valsčionės.
Eizbieta.
Gildegarda.
Valteris. } Tell'o sunus.
Vilius. }
Frieshardt. } Kareiviai.
Leuthold. }
Rudolfas Harras Gessler'o štalmeisteris.
Jonas Parricida švabų kunigaikštis.
Stuessi šaudytojas.
Triubytojas.
Pasiuntinys.
Uzveizda.
Murininkas, jo pagalbininkai ir darbininkai.
Garsintojas.
Broliai Mrelaszirdingi.
Gessler'o ir *Lauderberger'o* raiteliai.
Daug žmonių, vyrų ir moterų.

Aktas Pirmas.

Scena I.

Augštas uolgotas Firvaldžeto ežero krantas priešais Svico.

I krantą įsigriebusi bukta. Netoli krašte butelis. Zuklije
 vaikams iriasi su valtim. Anapus ežero matyti saulės žviesoje tili
 kloniai ir kaimai Svico. Po kairei žiuros pusei matyt uolų virsu-
 nės, apsuptos debesų. Po dešinei — lediniai kalnai. Prieš pa-
 kėlimą uždangos ir da valandėlę, jai pakilus, girdėti piemens
 ragutis ir kankalų skambėjimas.

Zuklijo vaikas (dainuoja valtyje, sekdamas ragutį).

Vai blizga, žvilga vėsus ežerėlis.

Ant žalio kranto miega bernuzėlis.

Ir girdi per miegą:

Pakilo garsai.

Teip švelnus ir saldus,

Lyg rojaus balsai.

Bunda bernelis, o ežero bangos

Ant jo krutinės, liuliudamos, rangos.

Gelmė jį vilioja:

Eik šia pas mane,

Saldžiai užmigdysiu

Pačiamjam dugne.

Piemuo (ant kalno).

Sudie; puikios pievos

Ir kloniai žali!

Piemuo turi trauktis —

Žiema netoli.

Trauksim į kalnus, žiemelę pajutę.

Grišim, išgirdę raibąją gegutę,

Kada kvietkėlės kloniuos ims žydėti,

Kada upeliai linksmi ims sriuvėti.

Sudie, puikios pievos

Ir kloniai žali!

Piemuo turi trauktis —

Žiema netoli.

Medėjas (pasirodo priešais ant viršaus uolos.)

Takelis dreba nuo griauštinių aidų,

Vienok medėjas nieko nesibaido:

Kabinas ant uolų

Ir ledo kalnų,

Kur saulė nešildo,

Nėra žolynų.

Matyt po kojom tik jūrės miglotos,

Žmonių sodybos nuo akių užklotos.

Tik debesini trukus,

Per tarpą matai —

Žemai ten yr svietas,

Žaliūja laukai.

(Paveikėlas persimaino; kalnuose girdėti duslus griausmas; nuo de-
 besių šešėlis uždengia apygardą).

Ruodi išeina iš butelio; Verni sulipa nuo uolos; Kuoni ateina su
 grebėliu ant pečių; Seppi eina paskui jį.

Ruodi.

Paskubink, Jenni, tuoj tinklus surinkti!

Teip apsiniaukė, traukia debesiai

Ir vėjas šaltas pučia — kaip bematant

Ištiks audra.

Kuoni.

Kaimyne, bus lytaus,

Matai, kaip mano avys godžiai ėda

Ir šuo štai žemę kasa.

Verni.
Vėtra bus
Tikrai, kadan-gi žuvys šokinėja
Ir antys nardo.

Kuoni (vaikai).
Seppi, priziūrėk.
Kad neišklaiziotų kur nors galvijai.
Seppi.
Žaloji čia arti, pažįsti ją
Iš kankalo.

Kuoni.
Tai čia visi, toliausiai
Žaloji tik nueina nuo kitų.
Ruodi.
Tai puikus kankalai įsitaisyta.
Verni.
Galvijai teip-gi gražus. Ar visi
Jie tau, kaimyne, priguli?

Kuoni.
Ne tokis
Pami turtingas. Attinghausen'ui
Jie priguli — tik po ranka yr mano.
Ruodi.
Žūrėkite, kaip raiškis karvei tai
Gražu.

Kuoni.
Pati ji tai gerai numano:
Bandyk atimt, nustos tuoj ėdusi.
Ruodi.
Niekas šueki. Galvijai išmintingas....
Verni.
Taip nesakyk. Tur protą gyvuolys.
Medziotojai gal pasakyt geriausiai.
Štai stirnos, eidamos pasiganyt,
Pastato vieną sergėtų. Tegul ji
Medėją užmatys, suszvilpia tuoj.
Ruodi (piemeniui).
Jau trauksi ant namų?

Kuoni.
Reikės, nes Alpai
Visai jau nuganyti.

Verni.
Tai keliauk
Laimingai!

Kuoni.
O, ir tau laimingo kelio!
Iš jus kelionės grįžta ne visi.
Ruodi.
Ar matote, ana žmogus atbėga.
Verni.
Pažįstamas, Baumgarten Alzelno.
Baumgarten (įbėga uždusęs)
Kilnotojau, dėl Dievo, duoki veltį!

Ruodi.
Na, na sakyk, kas yr, ko skubini?
Baumgarten.
Atriški! Nū mirties išgelbėk! Perkelk!

Kuoni.
Kaimyne, kas tau yr?

Verni.
Kas vejasi?
Baumgarten (zuklijui).
Tik skubink, skubink, netoli jie.... Gaudo
Mane mus vietininko raiteliai....
Ir jei sugaus, tikrai turėsiu mirti.
Ruodi.
Už ką gi persekioja jie tave?
Baumgarten.
Pirma išgelbėki, paskui kalbėsime.
Verni.
Kraujais tū aptaškytas, kas tai yr?
Baumgarten.
Tas vietininkas, kur Rosberga gyvena....
Kuoni.
Tai Volfenschiessen! Jis įsakė vyt?
Baumgarten.
Jau tas nekenks daugiau, aš jį nudėjau.
Visi (persigandę).
Išgelbėk, Dieve! Ką tu padarei?
Baumgarten.
Ką but kiekviens padaręs laisvas žmogus!
Tiesos jieškojau aš dėl pažeistos
Garbės ir mano, ir pačios.
Kuoni.
Ar garbę
Tau vietininkas užgavo?
Baumgarten.
Dievs tiktai
Ir mano kirvis nedavė išpildyt
Piktų jo pageidimų.

Verni.
Tai kirviu
Jam galvą perskėlei?
Kuoni.
Papasakoki
Mums viską; laiko yr, ik veltį jis
Atriš.
Baumgarten.
Kirtau aš girioj malkas; žiurau,
Pati atbėga, garsiai rėkdama,
Išbalusi lyg drobė. „Vietininkas
Atėjo, sako, į namus, paskui,
Paliepęs jai maudyklę jam prirengti,
Prie nedrovių dalykų ėmė verst
Ją pačią; vos ištrukusi atbėgo
Pas mane“. Parlekiau namo iš ten
Kirviu palaiminau aš jam maudyklę.
Verni.
Negali nieks apkaltinti tave,
Gerai esi padaręs.

Kuoni.
Tas tironas
Sulaukė užmokesti sau, senei
Jau užpelnytą užu prispaudimą
Gyventojų iš Untervaldeno. (Toliaus bus.)

TEATRAS! Po vardu „GENAVAITĖ“

Bus atgrajintas per Teatraliszką uopelę JONO GRINIAUS,
Panedelyje 17-tą dieną Balandžio 1899 m. Ant Sales S. Paukszcio
EDWARDSVILLE, PA.

Prasidės 8 adyna vakare.

KAS BUS PERSTATYTA.

I.

Genavaitės gyvenimas palociūse Sigito. — Iške liavimas Sigito į karę su Maurais.

II.

Genavaitės gyvenimas po Goliaus globai. — Nemandagus ir nedoras už puldinėjimas Goliaus ant Genavaitės. — Nužudymas Drako, Sigito tarno. — Genavaitė kalinyje.

III.

Sigitas abaze su savo didvyriais, kareiviais. — Ragana Dulda išburia Sigitui ateitę — Apskundimas Genavaitės. — Nusprendimas smerties dėl Genavaitės per Sigitą. —

GENAVAITĖ SU SAVO KUDIKIU.

Užpūlimas Maurų ant Sigito didvyrių, kareivių. — Sigitas pažeistas per Maurus.

IV.

Genavaitės gyvenimas kalinyje ir išvedimas jos į girę ant nužudymo.

V.

Nedoro Goliaus gyvenimas Sigito palociūse ir jo girtūkliai. — Pargrįžimas Sigito į pilį. — Nu baudimas Goliaus.

VI.

Genavaitės gyvenimas girioje su jos suneliu Benuku. — Atradimas Genavaitės girioje per jos vyrą Sigitą.

Po teatrui bus parodytas
Gyvas Abrozės.

BROLIAI VIENGENCZIAI!

Genavaitės perstatymas yra puikiausias, naudingiausias ir gražiausias už visus perstatymus. Naudokitės iš progos, nes šis perstatymas yra pirmutinis ir paskutinis. Ant scenos bus urvas, kuriame Genavaitė gyveno 7 metus, Elnienė, kuri Genavaitę su jos sunumi maitino. Taipogi bus parodyta žaibas, griausmas ir uždegimas medžio per perkuną.

Antras perstatymas bus

„ŽYDAS ir ŽYDBERNIS“

Šis perstatymas yra labai jūkingas ir linksmas. Kas nori gardžiai pasijūkti ir linksmai praleisti laiką, tegul ateina ant perstatymo „ŽYDO ir ŽYDBERNIO“

Tikietai: Valkams 10c.

Suangustems 25 ir 30 cts.